

Nogle gange må man foretage en kovending...

Bjørnøboere og politikere mødes på toppen

Udvalget for Landdistrikter og Øer besøgte i starten af juni tre af de danske småøer på deres tur rundt i landdistrikterne. På Bjørnø kom de bogstavelig talt i nærkontakt med øens indbyggere, her i blandt en meget stor og ganske kælen tyr, der gerne ville kløs bag øret.

Udvalget var repræsenteret på turen ved formand Peter Juel Jensen (V), næstformand Lennart Damsbo Andersen (S), Mette Hjerminde Dencker (DF), Henning Hyllested (EL), Erling Bonnesen (V), Anders Retz Johansson (KF), Henrik Brodersen (DF) foruden udvalgets to

trofaste sekretærer Jørgen Nielsen og Tommy Jørgensen.

Læs om udvalgets besøg på Lyø, Avernak og Bjørnø på side 20.

Is

Sommer på småøerne – et udpluk af oplevelser s. 12-15

Sommer – det er ikke så ringe endda!

Kommentar af Dorthe Winther

Så er årets brag af en generalforsamling i vores forening løbet af stablen. Ikke bare en helt almindelig generalforsamling, men en weekend med ø-marked, hvor øboere viste, hvad de kunne overfor Struers befolkning og hinanden, med ø-kunstudstilling og rundtur, festlig middag og søndagsgudstjeneste i Danmarks mindste kirke, der godt nok er under renovering og flyttet ud i den fineste 'barak-kirke'. Endnu engang et fantastisk ø-arrangement, der viser en af de styrker, vi har på småøerne – vi kan rykke rigtig meget, når vi står sammen. En stor tak til VenøBoen og venøboerne for den gæstfrie modtagelse, det flotte arrangement og nogle meget fine dage på jeres ø.

Ny postaftale

Først i maj måned indgik Folketingets partier på nær Enhedslisten en treårig aftale om at sikre den landsdækkende befordringspligt.

Af postaftalen fremgår det, at „de 23 øer, som i dag ikke har eget postnummer, får mulighed for, om ønsket, at få eget postnummer“. På flere repræsentantskabsmøder og generalforsamlinger har ønsket om eget postnummer været fremme fra flere øers side, og flere ø-politiske ordførere – her iblandt Flemming Damgaard Larsen og Mette Dencker – har gennem flere år arbejdet benhårdt for, at de småøer, som ønsker eget postnummer, skal have den mulighed. Det er rigtig fint, at det nu er blevet en mulighed for de øer, der ønsker det.

Eget postnummer kan have betydning for bl.a. kortlægning af mobildækning, forsikring, hjemsendelse efter sygehusophold, levering af varer og branding af f.eks. ø-produkter.

Allerede inden sommerferien vil vi spørge de øer, der endnu ikke har eget postnummer, om de er interesseret i at få eget postnummer og derfor vil være med i den fælles ansøgning, som Ø-sammenslutningen laver til Post Danmark.

Postmæssig ligestilling mellem by og land?

Postaftalen bringer dog ikke lutter gode sager med sig, og transportminister Hans Christian Schmidts forsikringer om, at

der bliver lige vilkår for både byboerne og folk i yderområderne klinger lidt hult, hvis man bor på en småø.

For godt nok bliver en stor del af postaftalen ens for by og land – A-brevet forsvinder, breve må være op til fem dage undervejs, og der leveres kun post fem i stedet for seks dage om ugen.

Men hvis du holder avis, sker der en væsentlig forringelse i forhold til større byer. I byerne bringes avisen ofte ud med bud, hvorimod man på øer og landet er afhængig af, at postbuddet kommer med avisen.

Desuden kan jeg ikke lade være med at overveje, om den nye postaftale „spænder ben“ for ordningen med flexboliger. Meningen med flexboliger er, at man skal kunne tilsidesætte bopælspligten og bruge huset som sommerhus eller helårshus, som man nu ønsker. Flexboligen kan dermed bruges i flere og længere perioder end et sommerhus.

Med den nuværende postaftale slås det fast, at postleveringen kun omfatter omdeling til modtagerens folkeregisteradresse. Hvis man ønsker sin post eftersendt til f.eks. sin flexbolig, vil Post Danmark forsat kunne tilbyde dette, men mod betaling af et gebyr. Dermed bliver det – afhængigt af gebyrets størrelse – ikke så attraktivt at bo i sit sommerhus eller flexbolig i kortere perioder. Nogle vil måske indvende, at vi jo alligevel ikke får 'noget' med posten – men da det omdelte brev ikke er afskaffet, er man jo fortsat nødt til at kigge efter i vores postkasse hver dag – der kunne jo ligge et brev, som man skulle reagere på.

På vores netop afholdte møde med Udvalget for Landdistrikter og Øer blev vi enige om, at vi samler op på vores postspørgsmål og fremsender dem til udvalget.

Nedsættelse af færgetakster

Regeringen, Dansk Folkepart, Liberal Alliance og Det konservative Folkeparti vedtog som tidligere omtalt i disse spalter i februar 2016 aftalen om „Vækst og udvikling i hele Danmark“. Af aftalen fremgår det bl.a., at der afsættes 48 mio. kr. i 2016 og 95 mio. kr. i 2017 og årene frem til nedsættelse af færgetaksterne for biler, passagerer mv. Forslaget omfatter

både de danske småøer samt de større øer, der er selvstændige kommuner. Forligspartierne har desuden besluttet, at der kun skal ske nedsættelse i forårs- og efterårsmånederne – den turistmæssige lavsæson –, hvor der ifølge lovforslaget er det største potentiale for at øge turismen på øerne.

For os at se giver det ikke mening på småøerne at arbejde med 2 forskellige typer af sæsoner – nemlig sommer- og vintersæson til 'normale' takster og så skuldarsæsonerne til nedsatte takster. Et er, at det skaber øget administration, når priserne dermed skal ændres 4 gange om året. Noget andet er, at det ikke på alle øer er sådan, at kapaciteten i sommersæsonen er fuldt udnyttet, og her ville det give god mening også at kunne nedsætte taksterne i sommersæsonen.

Vi har skrevet et brev til Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann, Udvalget for Landdistrikter og Øer og transportordførerne, som blev fremsendt i samarbejde med Småøernes Færgeselskaber, Færgesekretariatet og borgmestre fra 16 ø-kommuner om at ændre sæsonopdelingen for småøerne. Karen Ellemann har svaret Udvalget, at hun ikke mener, at der skal ske en ændring i perioderne, hvori tilskuddet må anvendes, ud fra den betragtning, at det er der, der er ledig kapacitet på øerne. En afgrænsning af de perioder, hvor tilskuddet kan anvendes, er desuden ifølge Karen Ellemann med til at sikre, at takstnedsættelserne bliver mere mærkbare, end hvis der er mulighed for at fordele tilskuddet over en længere periode.

Hvor mange penge er der til nedsættelse af takster?

Af en netop fremsat bekendtgørelse fremgår den egentlig fordeling af midlerne til kommunerne. Hvis man regner på det tilskud, som små-ø-kommunerne får, svarer det til ca. en tredjedel af det fuldt indfasede landevejsprincip hele året (opgjort i Økonomi og Indenrigsministeriets rapport: Analyse af konkurrencemæssig ligestilling på småøer og ø-kommuner, 2015). Dog skal man være opmærksom på, at man i det nu fremlagte forslag rent teknisk i udregningen af tilskuddet regner med en bundgrænse på personbiller

på 20,22 kr. Det betyder jo, at færgeruter med kort sejlads og billige personbilletter, som f.eks. Venø og Egholm, ikke får ret mange midler.

Ifølge vores beregninger er der stor forskel på, hvor stor en procentuel tildeling af det fulde landevejsprincip de enkelte øer får med den udmelding, der er kommet, så det bliver spændende at se den endelige indfasning, men en noget 'light' landevejsmodel bliver det i al fald på rigtig mange øer.

Fra Ø-sammenslutningens side fik vi i ellefte time indføjet, at den kommunale tilrettelæggelse af ordningen skal ske i samarbejde med øboerne. Det blev i lovteksten til, at ordningen skal tilrettelægges med 'inddragelse af lokale forhold'. Den formulering skal vi nu sørge for at få tydeliggjort i bekendtgørelsen, således at det kommer til at fremgå, at den kommunale tilrettelæggelse af ordningen skal ske i samarbejde med øboerne.

Sommertid er tid for tur på småøerne

Ikke bare rigtig mange turister, men også Udvalget for Landdistrikter og Øer tager på ø-tur, når sommeren nærmer sig. Først i juni har vi inviteret Udvalget på tur til Avernakø, Lyø og Bjørnø. Rigtig mange politikere har meldt deres ankomst, ligesom Social- og Indenrigsminister Karen Ellemann efter sigende skulle deltage på Lyø. Det er en unik mulighed for øboerne at få lejlighed til at vise deres ø frem og få sat fokus på de glæder og udfordringer, de står over for i dagligdagen.

I slutningen af maj har vi desuden inviteret ø-støtte- og LAG-embedsmændene på ø-tur til Aarø og Mandø. Vi vil gerne vise embedsmændene, hvordan disse midler gør en forskel på småøerne – en forskel, der måske kan være svær at læse sig frem til, når man sidder i København og fordeler midler.

Brug ø-passet til de danske småøer

En udløber af vores turismeprojekt ser lyset fra den 1. juni. Et helt nyt pas til de danske ørige, hvor turister kan samle på ø-oplevelser og konkurrere om, hvem der

har besøgt flest øer. Ø-passet omfatter 34 danske øer med færgeadgang samt Mandø, og hver enkelt ø er præsenteret med et kort og foto samt faktaoplysninger og en lille beskrivelse af oplevelserne på øen. I et blankt felt på hver ø-side kan turisterne samle på mærker af øerne, som de besøger. Mærket – en silhuet af øen – findes på en plade enten på færgen eller på et nærmere beskrevet sted på øen. Man kan tage ø-passet på færgerne, og vi håber, at det bliver årets hit 'at samle på øer'. Ø-passet giver i al fald de danske småøer god synlighed.

'Kun en lille smule ringere'

Jeg vil slutte der, hvor jeg begyndte, nemlig ved årets generalforsamling på Venø. Under debatten fik Venø Efterskoles forstander ordet. Han fortalte bl.a. om, hvordan han som forstander for Venø efterskole skulle flytte til en lille ø, og at han og hans familie oplevede et utroligt fællesskab, ro, natur, livsvilje og mulighed for familieliv, som for ham var helt fantastisk. Og som han tilføjede med ægte jysk humor: 'Kun en lille smule ringere end på fastlandet!'

Lad os bruge den kommende sæson til endnu engang at få bragt de værdier, som vi betragter som selvfølgelig, ud til vores mange besøgende og dermed få mange flere til at flytte ud på vores skønne øer.

God sommer!

dw

★

Lån bannere

På Ø-markedet, der blev gennemført i forbindelse med Ø-Sammenslutningens generalforsamling i Struer, var otte bannere med til at gøre opmærksom på arrangementet. Bannerne kan lånes: kontakt VenøBoen (vb@venoe.dk), hvis de kan være til nytte på en af vores andre småøer.

Jan Bendix-Venø

Bliv støttemedlem af Sammenslutningen af Danske Småøer

Interesserer du dig for de danske øer? Så tegn et støttemedlemskab og modtag Ø-Posten på din adresse. Det koster blot 150,- kr. om året. Kontakt sekretariatet på sekretariatet@danske-smaaer.dk, hvis det har interesse! Du kan også tilmelde dig nyhedsbrevet fra De Danske Småøer og se flere ø-nyheder på www.danske-smaaer.dk.

Repræsentantskabsmøde 2016

Repræsentantskabsmøde afholdes i weekenden den 4.-6. november i Odense. Her mødes ø-repræsentanter fra de 27 småøer til debat om småøernes vilkår.

Invitation til ø-repræsentanter sendes ud i slutningen af september.

Sommerlukket i sekretariatet

Sekretariatet holder ferie fra den 27 juni. til den 22. juli begge dage inklusiv.

God ø-sommer!

Småøer på Folkemødet

På årets bornholmske folkemøde i juni er fire småø-foreninger gået sammen om en stand: Sammenslutningen af Danske Småøer, LAG Småøerne, Færgesekretariatet og Småøernes Fødevarenetværk arrangerer en buket af forskellige ø-debatter i Danske Småøers Telt.

Arrangementerne i vores ø-telt er mangfoldige:

- Bæredygtig turismeudvikling og strandbeskyttelsesregler
- Guld for kommunerne? Hvad er øerne 'værd' for kommunen
- Lokal Aktionsgruppe – generator for lokal vækst
- Porten til øerne: Færgerne's rolle i turismeudvikling på småøerne
- Hvad skal du leve af når du bliver øbo?
– om muligheder for beskæftigelse i fremtiden

- Fødevareproduktion på småøerne – muligheder og udfordringer
- Spis en ø – hvad kan man finde langs kysterne?
- Egnsudvikling: U-landshjælp eller entreprenørskab? Landdistriktspolitik og udviklingstilskud.

Derudover er der musik, sang og malerier i teltet foruden muligheden for en snak om ø-liv over en kop kaffe. Som ved tidligere folkemøder spiller Lasse & Mathilde op og synger om øerne i vores telt torsdag aften.

LS

Åbning med stil

Den roterende jolle var populær på den flotte åbningsdag

Øhavets Smakke- og Naturcenter på Strynø slog Store Bededag dørene op for deres spritnye udstilling med et særligt åbningsprogram spækket med aktiviteter.

Klappebassinet med fisk og andet godt fra havet var klar fra morgenstunden. Klokken 11 blev åbningen markeret med behørigt taler og snoreklipping og Smakke- og Naturcenterets nye leder Jens Poulsen fik overrakt nøglerne af den afgangende leder Flemming Walsted.

Der blev serveret lokale lækkerier i fast og flydende form foruden blåmuslinger og gås fra grillen. Gennem hele dagen var der bålpandekager og snobrød til unge og gamle.

Udstillingen er *state of the art* og byder på spændende ople-

velser og information om både naturen og øhavskulturen præsenteret på en varieret facon med interaktive stationer, flotte film og nyt design. Udstillingen rummer et særligt børneunivers samt mulighed for at benytte 10 nye Kys Frøen aktiviteter (se omtale andet steds i bladet).

En del af alt det nye omfatter også en smakkejolle ude på teltpladsen, sat på en roterende skive, så man kan øve sig i at sætte sejl – på land.

Læs mere på Øhavets Smakke- og Naturcenters hjemmeside:
www.smakkecenter.dk

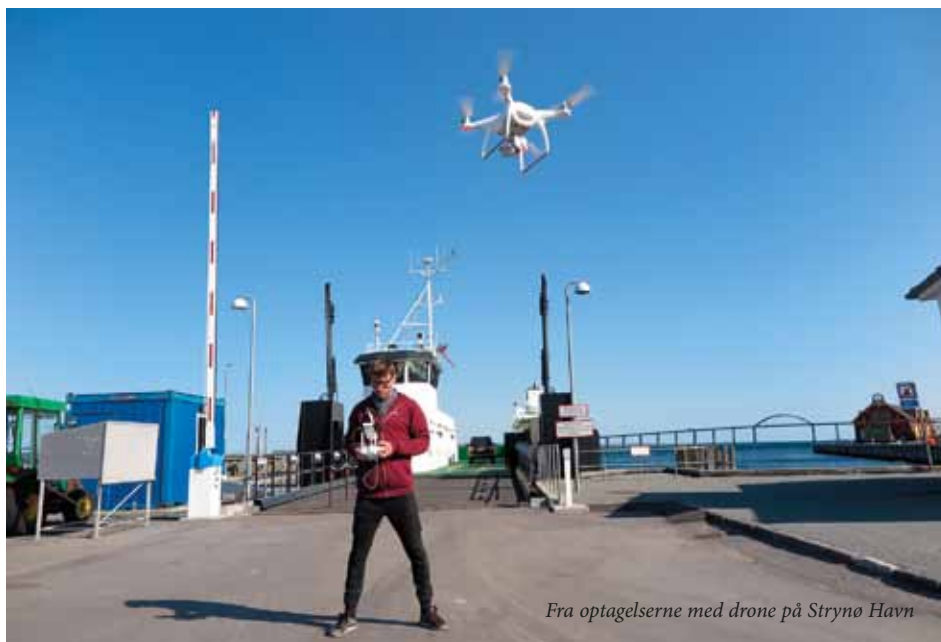
LS

Film om småø-færger

Strynøfærgeren lagde dæk, skib og kaffe til en hel dags filmoptagelser først i maj måned. Med to kameraer og en drone filmede Casablanca Film en hel dag på den lille færge, fra skipperen ankom om morgenen og satte første kop kaffe over – til besætningen slukkede og lukkede om aftenen.

De mange timers film er nu klippet ned til en 4½ minutters film, der viser vigtigheden af færgedriften til de små øer. Om pendlerne, om godstransporten, om skolebørnene – og om dem der skal over på besøg eller til lægen. Om glæden ved at bo på en ø – og om ræsonnementet: at det er bedre at sidde fredeligt på en færge og slappe af eller læse avisen på vej hjem fra arbejde end at sidde i kø på motorvejen.

Filmen blev præsenteret til Færge-sekretariatets Årsmøde og distribueres

Fra optagelserne med drone på Strynø Havn

herefter via sociale medier. Desuden er det tanken at vise filmen ved præsentationer af Færgesekretariatet – den viser på få minutter, hvad det vil sige at bo på en ø, og hvor vigtigt det er at have en velfunge-

rende færgeforbindelse. Filmen kan hentes på Færgesekretariatets hjemmeside: www.fargeseokr.dk

Lise Mortensen Høj

Film og folder til færgepersonale

Småøerne færge-selskaber har også lige lavet en film om færger. Deres profil-film henvender sig især til kommende færgepersonale og beskriver færgerne som arbejdsplads. 'Sejl genvejs- eller øfærge om dagen – sov i din egen seng om natten' lyder budskabet.

Samtidig udgiver Småøerne færge-selskaber en folder, der beskriver organisationen, færgefarten og jobbet som færgebesætning.

Se filmen her: profilfilm3.nord-ad.dk/277

Folderen findes på hjemmesiden www.smaa-faergerne.dk

Alt malerarbejde udføres!

For 9. år i træk maler „Den sejllende Maler“ på de danske småøer. De fleste jobs har været for private bolig- og sommerhusejere, men også for kro, kirke, redningsstation, købmand, museum, feriecenter, præstegård osv. Spar udgifter til færgeoverfart og overnatning!

Tlf 40 55 67 44 • www.densejllendemaler.dk

70-årig øhopper

Renny Rosenlund fra Agersø Kro tager afsked med fødselaren på Agersø Havn efter en fantastisk dag i forårssol på Agersø

Øhopper Aase Starch Brandt fejrede sin 70 års fødselsdag på Agersø den 9. april 2016. Festen blev holdt på Agersø Kro, hvor Renny Rosenlund tog godt imod de 41 glade gæster med godt humør en fantastisk buffet.

Siden midten af 1970'erne har Aase og hendes familie holdt ferie på de danske øer. I år 2000 satte hun sig det livsmål

at besøge alle danske, beboede øer. Hun har nu besøgt 69 ud af de 79 øer, som ifølge Danmarks Statistik var beboet i år 2000. De 10 øer hun mangler at besøge er: Lindholm, Æbelø, Tærø, Store Svelmø, Fænø, Barneholm, Hesselø, Vejlø, Kalvø og Skarø. De sidste to øer har Aase planer om at besøge i 2016.

Aase holdt sin 50 års fødselsdag på

Samsø, 60 års fødselsdag på Lyø, bryllup på Nørrejyske Ø, kobberbryllup på Sjælland, sølvbryllup på Møn og safirbryllup på Vejrø. Det er endnu ikke fastlagt, hvor hun og hendes mand, Jørgen skal holde deres guldbrillup om 2 år, men det bliver helt sikkert på en af de danske øer!

Efter besøget på Agersø i det smukke forårsvejr, har flere af gæsterne allerede planlagt, at de skal tilbage og have nye oplevelser på de danske småøer.

Tak for den fine fødselsdagshilsen fra sekretariatet for Sammenslutningen af Danske Småøer – det gjorde dagen til noget helt specielt!

Mette Truelsen

Furs kunstneriske dæksler

Husejere med sivebrønd fik en henvendelse fra Skive Kommune om, at de tunge betondæksler på sivebrøndene skulle udskiftes med letvægtsdæksler.

Et meget stort antal dæksler skulle således køres bort til deponi eller knusning, og da jeg kort forinden i nærværende blad havde set en række malede bænke på en af vore kollega-småøer, slog det mig, at vi på Fur kunne anvende nogle af dækslerne til „malerier“. En henvendelse til Kunstforeningen gav positiv tilbagemelding, og der blev udpeget et sted, hvor vi kunne aflevere vores gamle dæksler.

Efter nogen tid dukkede de første farverige resultater op udført af lokale kunstnere, og de sidste er ganske givet ikke set endnu.

Dækslerne kan ses flere steder på øen.

H.C. Damm-Jakobsen
Feriehus-ejer på Fur siden 1978

Her er 4 af Furs fine dæksler

Ø-kunst på Venø og i Struer

13 kunstnere fra 10 af Sammenslutningens øer har gennem de seneste tre måneder vist værker frem på Venø Galleri, som Lis Jensen, der selv er kunstner, driver ved siden af sit Bed & Breakfast tilbud. Lis Jensen har stået for indsamlingen og ophængningen, mens udvælgelsen af værkerne blev foretaget af seminarielektor Knud Mølby fra Lemvig.

Sammenslutningens formand, Dorthé Winther åbnede udstillingen på Venø i marts. Generalforsamlingen i slutningen af maj dannede afslutningen på arrangementet. Her fik alle deltagere lejlighed til at se, hvad ø-kunstnere kan præstere.

I april blev det til mere kunst, idet Struer Infocenter åbnede sine døre for kunstnersammenslutningen: Furkunst, hvis formand Troels Madsen havde udvalgt værkerne.

Begge udstillinger demonstrerede mangfoldigheden i udtryksformerne på vores småøer og bidrog til at skabe opmærksomhed om livet på øerne generelt og årets generalforsamling på Venø i Sammenslutningen af Danske Småøer.

Jan Bendix-Venø

Fernisering i Venø Galleri og plakat fra ø-udstillingen

LAG-besparelser gennemføres trods massive protester

Siden Erhvervs- og Vækstminister Troels Lund Poulsen udsendte sin julehilsen i 2015, hvori han bekendtgjorde, at det var besluttet at finansiere en del af fødevarer- og landbrugspakken med midler fra Landdistriktsprogrammet (LAG-ordningen), har der været hektisk aktivitet for at få tilbagerullet denne besparelse. Besparelsen betyder, at der fra 2017 vil være ca. 30% færre midler til de lokale aktionsgrupper, herunder også LAG Småøerne.

Borgmestre, LAG-formænd og -koordinatorer og Ø-sammenslutningen har presset på for at få Ministeren til at forstå, hvilken betydning LAGens midler har for landdistrikter, øer og yderområder, og hvilke store konsekvenser besparelser i et sådant omfang vil få. Fra LAG Småøernes og Ø-sammenslutningens

side har vi specifikt peget på de udgifter, LAG Småøerne har: Bestyrelsen og især koordinatoren har i vores LAG ekstra rejseomkostninger og ekstra rejsetid, og det er med til at understrege behovet for en koordinator på fuld tid. Vi har ikke en kommune som 'back-up', og dermed er det ikke muligt at strikke en ansættelse sammen som deltidskoordinator parret med f.eks. en anden deltidsstilling i kommunen. Der ud over har småøernes virksomheder pga. af deres størrelse ofte svært ved at gøre brug af de eksisterende regionale og statslige erhvervsstøtteordninger, der er målrettet virksomheder i en større skala og har fokus på vækst og innovation i en grad, som sjældent matcher småøernes virksomheder.

Man kan ikke skære 30 pct., uden at vigtige projekter tabes på gulvet. LAG-

midlerne gør – trods deres 'tunge' administration – en afgørende forskel for mange projekter på småøerne.

Med et reduceret budget til aktiviteter og drift vil bestyrelsen og koordinatoren heller ikke længere have ressourcer til at være den udfarende og opsøgende kraft, der mobiliserer øboere og virksomheder og skaber netværk mellem LAG-projekterne.

Trods talrige samråd, høringer og skriftlige henvendelser er Ministeren tilsyneladende ikke til 'hverken at hugge eller stikke i'. Næste opgave bliver så at forsøge at tilbagerulle nogle af besparelserne i forbindelse med finansloven 2017.

dw

LAG Småøerne: Lad os få nyt liv i bosætningsarbejdet

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

Nye partnerskaber og målrettede kampagner kan være nogle af vejene til mere bosætning på småøerne

Overskriften „bosætning“ står over de fleste af de projekter, vi støtter. Når vi fx giver penge til erhvervsudvikling eller giver investeringstilskud til virksomheder, så er det overordnede formål altid at forbedre vilkårene for bosætning og skabe rammer for et godt øliv. Men ved siden af disse projekter mener LAG Småøerne også, at det er nødvendigt med en mere direkte indsats målrettet potentielle tilflyttere. „Bosætningsindsatser“ er derfor et af vores indsatsområder, og vi vil meget gerne give tilskud til gode projekter, der peger i den retning.

Småøernes Aktionsgruppe gav i 2012 penge til Sammenslutningen af Danske Småøers kampagne BlivØbo.nu. Dette projekt gav synlighed, og småøerne fik masser af medieomtale i kølvandet af kampagnen. Måske er tiden inde til en ny kampagne i den målestok. Eller måske skal vi op i større skala og trykke på endnu flere knapper og bruge de social medier aktivt i en strategisk indsats. Eller er tiden inde til at gå direkte efter særlige målgrupper?

Fjernarbejderøen og selvforsyningsfamilien

Hvad med unge familier, der inspireret af fx byernes fødevarerfællesskaber og initiativet *Det Fælles Bedste* (www.detfaellesbedste.dk) ønsker at afprøve et liv med jord og husdyr og en grad af selvforsyning. Småøernes plusser kan være forholdsvis billige ejendomme, øboere med kendskab til småhåndværk & husmandslandbrug – og trygge rammer for familien. På Samsø er en gruppe øboere gået skridtet videre og har dannet en fond, som hjælper med generations-skifte på øens mindre landbrug. Målet er, at unge familier skal have en mulighed for at flytte til øen og (delvist) ernære sig med et mindre, økologisk landbrug (se www.samsokologisk.dk). Kan den idé genanvendes på en mindre ø?

En anden målgruppe (og måske er der overlap med 'selvforsyningsfamilien') kan være familier, hvor indtægten er baseret på freelanceopgaver, der primært

løses med computer og internet. Kan man ramme den målgruppe via særlige medier, eksisterende events e.l.? Og er der nogle beboerforeninger, der er parate til at gå den vej og aktivt slå sig op som 'fjernarbejderøen' eller 'freelancerøen'?

Det kan også være, at småøerne skal lad sig inspirere af fx „Lolland-Falster Lovestorm“ (www.lollandfalsterlovestorm.wordpress.com), som har fået rigtig meget opmærksomhed på de sociale medier, og som også har fået masser af god presseomtale (en af initiativtagerne er Kirsten Sydendal fra Fejø, og hun har for nylig modtaget prisen The Internet Pioneer Award – i kategorien Rethink – for sin indsats i Lolland-Falster Lovestorm). Men først og fremmest er det med kampagnen lykkes at give et mere positivt, aktivt og inspirerende billede af Lolland og Falster. Det kan være det første vigtige skridt på vejen til bosætning og tilflytning. Hvad med en ø-kampagne med sloganet „grib livet – bliv øbo“. Et andet eksempel (fra vores helt egen verden) er kampagnen Anholtliv, som øens skolebestyrelse står bag, og som på sin egen måde fortæller om ø-livet og om mulighederne, hvis man flytter til Anholt. Anholtliv finder man både på www.facebook.com/Anholtliv og på www.anholtliv.dk.

Et partnerskab kan give bosætning

I stedet for at skyde med spredehagl og lave kampagner, der når bredt ud, kan det også være, at vi skal være mere målrettet og alliere os med organisationer eller netværk, som rummer nogle af de mennesker, som vi tror, vil bo på en ø. I et sådan et partnerskab kan vi nå en dedikeret målgruppe, hvor nogle søger de kvaliteter, der er i et lille ø-samfund. Det kan være Dansk Ornitologisk Forening, Økologisk Landsforening, initiativet Det Fælles Bedste, et netværk af freelancere og frie agenter, højskoler med bæredygtighed og håndværk på programmet osv.

Vi ved godt, at mange af disse ideer kræver mod og satsning. Og ikke mindst

kræver det lokal opbakning til at satse og gå direkte. Men vi skal huske, at resultatet ikke er, at vores øer bliver oversvømmet af en bestemt type mennesker. Målet er, at gøre øerne stærkere ved at få nye øboere, for hvem ø-livet giver mening.

LAG Småøerne er parat med tilskud til Jer, der vil arbejde aktivt med bosætning. Kontakt os, og lad os høre jeres ideer!

Søren Noes og Morten Priesholm

LAG-Fokus

Ansøgningsfrister

LAG Småøernes bestyrelse har fastsat de to næste ansøgningsfrister: Den 18. august 2016 og den 13. september 2016. Fristen den 18. august er både for LAG-ansøgninger og FLAG-ansøgninger, mens september-fristen er forbeholdt FLAG ansøgninger.

Vores LAG-tilskud kommer fra land-distriktsprogrammet (LAG) og hav- og fiskeriudviklingsprogrammet (FLAG). FLAG-midlerne kan anvendes til projekter på 11 småøer: Agersø, Anholt, Birkholm, Fur, Hjortø, Omø, Orø, Sejerø, Strynø, Venø og Årø.

For at få en foreløbig vurdering af projektideen er det altid en god idé at kontakte vores koordinator, Morten Priesholm, inden man sender en ansøgning. Han kan både vejlede i reglerne og være med til at vurdere og diskutere projektets idé og indhold.

Morten kan kontaktes på 22 32 84 93 og mp@lag-smaaoerne.dk. Formodentlig bliver der også en ansøgningsfrist i december 2016.

LAG-Fokus

Turisme

LAG Småøerne har det seneste år brugt cirka 3,6 mio. kr. på ø-turisme. Pengene er bl.a. gået til fem turismevirksomheder, der har investeret i udvidelser, og til udviklingsprojekter på Fur og Venø og i det sydfynske øhav. Vi har desuden sagt ja til et stort Orø-turisme projekt, som i skrivende stund ikke har det endelige tilsagn fra Erhvervsstyrelsen (ansøgeren er Holbæk Erhvervsforum, som vi har indstillet til et tilskud på 349.270 kr.).

Men der slutter vores turismeindsats ikke: Sammen med Sammenslutningen af Danske Småøer hjælper vi lige i disse måneder turismevirksomhederne på otte øer med at skabe netværk og udvikle deres ø som destination. Det gør vi i regi af samarbejdsprojektet „De små øer – destinationer med kvalitet: Forretningsudvikling og mersalg i turistbranchen på småøerne“, og Ø-turismeambassadør Britta Leth står for at gennemfører aktiviteterne i samarbejde med de etablerede netværk.

Målet er gennem stærke netværk at udvikle øerne som destinationer og skabe nye koncepter for ø-samarbejde. Også samarbejdet med virksomheder og turismeorganisationer på fastlandet skal gøres stærkere med en række nye koncepter, vi udvikler i projektet.

Med netværksmøderne skal projektet „styrke samarbejde og synlighed i forhold til fastlandsaktører, så som turistorganisationer, rejsearrangører, samt turistvirksomheder, så der skabes meromsætning på både fastlandet og øerne“, hedder det i vores projektbeskrivelse.

Det er virksomheder på otte fynske

og sjællandske øer, der deltager i vores indsats:

- Agersø
- Avernakø-Bjørnø-Lyø (i et fælles netværk)
- Fejø-Femø-Askø (i et fælles netværk)
- Orø

Turismeudvikling – med støtte fra LAG Småøerne

Projektholdere	Projekttitel	Tilsagnsbeløb ¹
Naturturisme I/S	En sejlerdestination i særklasse: Das Dänische Inselmeer	275.000 kr.
Skiveegnens Erhvervs- og Turismecenter	Turismeudvikling på Fur – Samarbejde og synlighed	99.887 kr.
Venøboen	Venøturisme, version 2	125.000 kr.
Sammenslutningen af Danske Småøer (i samarbejde med LAG Småøerne)	De små øer – destinationer med kvalitet: Forretningsudvikling og mersalg i turistbranchen på småøerne	
Holbæk Erhvervsforum	Turismeudvikling på Orø – Et samarbejdsprojekt om vækst og jobskabelse på Orø via udvikling af strategiske aktørsamarbejder, oplevelsespakker og sommerhusudlejning	349.270 kr. ²

1) Tilsagnet fra Erhvervsstyrelsen er altid en procent af de tilskudsberettigede udgifter, og tilskuddet beregnes ved projektets afslutning. Tilsagnsbeløbet er her beregnet ud fra de budgetterede udgifter på ansøgningstidspunktet

2) Projektet har pr. 25.05.2016 ikke fået endelig tilsagn fra Erhvervsstyrelsen

Kontakt til LAG Småøerne

Vores projektkoordinator Morten Priesholm kan træffes på tlf. 22 32 84 93 og mp@lag-smaaoerne.dk.

LAG Småøernes formand er Søren Noes, Hjarnø, og han har tlf. 41 41 55 98 og mail formand@lag-smaaoerne.dk.

Vores hjemmeside findes på www.lag-smaaoerne.dk. Her kan man læse om LAG-tilskud og om andre tilskudspuljer. Vi bringer også nyheder om relevante ø-aktiviteter.

Vores næste ansøgningsfrist er 18. august 2016.

Nyhedsbrev

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra Sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaoer.dk

Generalforsamling 2017

Avernakø inviterer til generalforsamling i Sammenslutningen af Danske Småøer til næste år. Den afholdes i weekenden den 19.-21. maj 2017.
Sæt kryds i kalenderen!

Ø-karakter – på europæisk

Den 4. februar 2016 vedtog Europa-Parlamentet en resolution om øers særlige situation med den danske titel Økarakter.

Resolutionen viser, at der er forståelse i EU for, at øer har fælles og permanente naturbetingede og geografiske kendetegn, som klart adskiller dem fra områder på fastlandet og den peger på områder, hvor der bør tages særligt hensyn til øer.

Blandt de mange ting resolutionen peger på er:

- **Affolkning:** At yde støtte til indsatsen for at vende den markante affolknings-tendens i øområder
- **Øers udgifter:** Kommissionen skal undersøge/analysere de ekstra udgifter, der er forbundet med at være en ø – med hensyn til transportsystemer for personer og gods, energiforsyning og markedsadgang, navnlig for SMV'er;
- **Definition:** Kommissionen skal klart definere, hvilke geografiske, naturbetingede og demografiske ulemper af permanent art ø-områder kan være kendetegnet ved. Øer bør desuden have en passende definition/kategorisering, som ikke alene tager hensyn til deres forskelligheder og særegenheder, men også deres særlige situation; Kommissionen skal ud over BNP også tage hensyn til andre statistiske indikatorer, der kan afspejle den økonomiske og sociale sårbarhed, som er en følge af naturbetingede permanente ulemper.
- **Infrastruktur og bæredygtig mobilitet:** Der er behov for bedre forbindelser gennem færgeruter, forbedret adgang til havne og bedre luftfartstjenester. Behov for at støtte en afbalanceret udvikling i øområder ved at fremme innovation og konkurrenceevne i disse områder, som ligger langt fra større administrative og økonomiske centre og ikke nyder godt af let adgang til transport, samt behov for at fremme lokal produktion til lokale markeder;
- **Digital kapacitet** er et absolut nødvendigt middel til at afbøde øområders transportmæssige handicap; Infrastrukturinvesteringer er påkrævede for at sikre, at der er adgang til bredbånd på øer, og at øer kan deltage fuldstændigt i det digitale indre marked.

Resolutionen understreger, at øer har særlige problemer, men at de også ligger inde med et territorielt potentiale, der bør udnyttes som en mulighed for udvikling, vækst og jobskabelse, her bl.a:

- Bæredygtig turisme samt sæsonbestemt turisme med fokus på fremme af kulturarven og særlige håndværksmæssige økonomiske aktiviteter;
- Hav-, vind- og solenergi er øernes kæmpemæssige potentiale: øerne kan blive vigtige kilder til alternativ energi, og opnå en så høj grad af selvforsyning med energi som muligt, og, først og fremmest, sikre deres indbyggere en billigere energiforsyning.

Resolutionen opfordrer medlemsstaterne, de regionale og lokale myndigheder til at spille en vigtig rolle i øers udviklingsstrategier for at sikre en bæredygtig udvikling af EU's øer;

Resolutionen er tegn på en gryende forståelse – også i det store EU-system – for øers særlige situation og særlige vilkår.

ESIN i EU

Den europæiske småø-organisation, ESIN, afholder sit årsmøde til september og her vil resolutionen, og det arbejde den lægger op til i EU, være i fokus. Selve EU's definition af øer vil også blive drøftet: eksempelvis falder flere af de danske småøer uden for, når EU med hensyn til støtte til tyndt befolkede områder, definerer en ø.

ESINs årsmøde afholdes netop i år i Bruxelles for at komme i dialog med parlamentarikerne i EU. Sammenslutningen af Danske Småøer deltager naturligvis.

LS

Parlamentum Europaeum

FAKTABOKS EU OG ØER

Resolution om Økarakter: Beslutningen – eller resolutionen – hænger tæt sammen med EU's samhørighedspolitik, hvis hovedmål er *at mindske de økonomiske, sociale og miljømæssige uligheder mellem regioner*.

Resolutionen kan læses i sin helhed her: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0049+0+DOC+XML+V0//DA>

SEARICA Intergroup: *The Seas, Rivers, Islands and Coastal Areas Intergroup* er en af 28 Intergrupper, hvor parlamentsmedlemmer (MEP) på tværs af politiske grupper og komiteer kan gå sammen i et netværk om specifikke emner – i dette tilfælde bl.a. øer – og formidle kontakt mellem MEPer og det øvrige samfund.

The Seas, Rivers, Islands and Coastal Areas Intergroup er netværk for mere end 80 MEP – fra Danmark sidder Jeppe Kofod med i gruppen.

Find *SERICA intergroup* her: <http://www.searica.eu/en/sea-basins-and-islands/islands>

Definition af en ø: EU definerer, i forhold til støtte til tyndt befolkede områder, en ø som

- omgivet af vand.
- uden fast forbindelse i form af bro eller tunnel.
- beboet af mindst 50 fastboende mennesker.
- liggende mindst 1 kilometer fra fastlandet.

Her falder Venø, Birkholm, Hjortø, Skarø, Askø-Lilleø, Barsø, Bjørnø, Baagø, Egholm, Hjarnø, Mandø, Nekselø og Fur udenfor!

Et billede af æbler. Om æblemosaikkerne på Fejø 2002-2014

Æblemosaikkerne er kendt fra Æblets Dag på Fejø, der fejres hvert år lørdag i uge 41. En tradition der går tilbage til 2002. Bogen fortæller om inspirationen til den første Æblets Dag og historien bag de enkelte mosaikker.

Læseren får desuden et sjældent indblik i den kreative skabelsesproces, der ligger til grund for æblemosaikkerne. I billeder og ord følges processen fra de første idéer og skitser, henover plukningen af æblerne og opbyggelsen af motivet skridt for skridt på den 12m² store sømplate frem til afsløringen på Æblets Dag og de efterfølgende uger på havnen, hvor

Foto fra bogen: Æblemosik under opbygning

farverne ændrer sig i takt med æblernes forfald.

Lotte Rosenkilde, der også er kunstneren bag en række af Fejøs æblemosaikker, er forfatter til bogen og Hans Christian S.

Nielsen fotograf. Forord af Karen Syberg. Bogen udkom i december 2015 og kan købes hos Fejø Letkøb.

Øers skæbne i globaliseringen-?!

Omtale af Anders Källgård: *Nära Nauru – Varför vi behöver öar* (Carlssons, 2015)

Den svenske ø-forsker Anders Källgårds bog handler om øen Nauru i Stillehavet; verdens mindste ø-stat, areal 21 km² (– som Anholt, men med en befolkning på 10.000!).

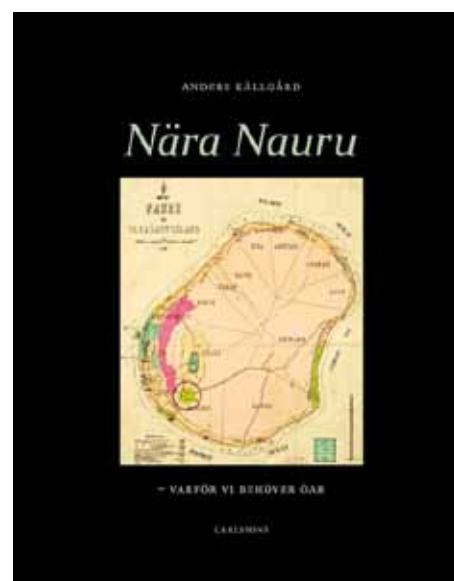
Øen har i d. 20. århundrede gennemlevet en vanvittig op- og nedtur: I 1900 finder man enorme mængder af værdifuld fosfat. Det bliver til et økonomisk eventyr for globale kapitalinteresser og for øboerne selv, indtil det står klart, at øens naturgrundlag er blevet lagt øde i markedøkonomisk blindhed. I 70'erne er øens BNP på højde med de stenrige oliestaters, men i 90'erne går det helt galt. Og i dag er det reelt Australien der oppebærer Naurus økonomi gennem driften af en flygtningelejr.

Konsekvenserne af den ufattelige, materielle rigdom er fortsat dybt alvorlige: Pga. fatal fejlernæring lider store

dele af befolkningen bl.a. af livstruende diabetes. Og øen har f.eks. ikke længere nogen bank (sic). Naurus ø-samfund kæmper således fortsat med en *kulturkatastrofe*, hvor man er startet „forfra“ på ø-samfundets muligheder.

Som turist er det meget svært at få adgang til øen, men det lykkes Källgård at skaffe sig et 24-timers visa, der lige er nok til at gå øen rundt og erfare Naurus ørkenlignende og forarmede tilstand. – I sig selv en reportage som gør bogen meget tankevækkende for enhver øbo. Nauru udgør et ekstremt eksempel, men bogen konkluderer, at verden uden for øen endda på flere måder befinder sig tæt på den. Hvor befinder danske småøer sig i dette tragiske perspektiv?

Jørgen Rasmussen, Omø

Sommer på Småøerne – et udpluk af oplevelser

Sommer på Agersø

Så er vi igen i gang med en travl sommer på Agersø med flere nye tilbud til vores gæster. Der er åbnet nye muligheder for at få stillet sulten, udover Kroen, er der på Lystbådehavnen både Ankerpladsen og pølsevogn, og Campinggården på Egholmvej har åbnet café Lavende. Dejligt med forskellige tilbud til turisterne.

Agersø Naturcenter er kommet godt fra start og de besøgende bidrager med liv og glade dage på den gamle skole. Som altid er der mange aktiviteter: guidede ture, håndboldstævne, Grundlovsdag på Skansen, Åben Ø-dag, Sct. Hans ved gadekæret, Mølledagen, Visens Skib lægger til kaj 14. juli. Og så kommer Havnefesten med 3 dages festligheder. Beboerforeningen holder Torvedag 6. august, med boder og konkurrencer og i år får vi igen besøg af gadeteateret Dansk Rakkerpak.

Jytte Bjergvang

Sommer på Venø

Der er solnedgangsmusik, Limfjordsfortællinger, konkurrencer på vand og land på årets sommerprogram for Venø. De fleste aktiviteter er gratis, andre har et mindre gebyr for deltagelse.

Venø har premiere på en skattejagt, hvor både børn og voksne kan deltage, når de har en smartphone ved hånden. Installer gratis app'en: Venø App og kom i gang, når færgen lægger til kaj.

Se detaljer om de enkelte aktiviteter på de angivne hjemmesider eller på www.venoe.dk.

Nedenfor en oversigt over nogle af de mange muligheder, som en Venøtur i sommeren åbner for gæsterne.

Jan Bendix-Venø

Gadeteateret Dansk Rakkerpak har tidligere besøgt Agersø med stor succes

Sommer på Venø - 2016

11. juni

Venøsund Færgelaug: Kapsejlads - Venø Rundt
www.venoesund.dk

11.-12. juni

Venø Water Stars: Surfstævne for wind- og kitesurfere
Venø Efterskole - www.waterstars.dk

18. juni kl. 11-14 - Sønderskovvej 6

Venøsund Fisk og Skaldyr: Åbent Hus

5./6. juli - 26./27. juli - 23./24. august

Venø Bussen: Cykelferie på Venø
www.venobussen.dk/veno/pakketure

7. juli til 18. august, torsdage kl. 15 - Venø Kirke

Venø Menighedsråd: Limfjordsfortællinger
om Danmarks mindste kirke
www.enjoy-limfjorden.dk/limfjorden/limfjordsfortaellingerne-2016

7. juli til 4. august, torsdage kl. 21-22 - Venø Kirke

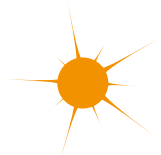
Venø Menighedsråd: Solnedgangsmusik
(fortælling om Venø Kirke kl. 20:20-20:45)
www.venoe.dk/venoe-kirke/solnedgangsmusik

Juni, juli og august

Vandre- og gåture på egen hånd. Tag en folder ved færgelæjet.

Gå på skattejagt med Venø App
Find den på Google Play og i App Store

Se ajourført kalender på www.venoe.dk

ØBORIGINALS!

OMØ Kultur-dage 2016

I dagene d. 21-22-23 juli afholdes OMØ Kultur-dage for 6. gang under temaet: SKATTEØEN.

Det er det store sølvfund på øen sidste efterår, der har inspireret folkene bag OMØ Kultur-dage til at dvæle lidt ved fortiden og prøve at spinde en slags kulisse af netop den opdagelse.

Der vil blandt andet være workshops, hvor man kan lave sine egne runer eller lave mønter og smykker. Og der er indtil flere foredrag; fx om en sejlads

med vikingeskibet „Havhingsten af Glendalough“, og også en Eventyrlig Eftermiddag i Asernes Univers, eller det store tre-dages foredrag „De gamles Visdom“.

Også Vikingeborgen Trelleborg kommer én af dagene og diskner op med et mix af deres work-shops, og foruden det altid efterspurgte Hestetræk og Ansigtsmaling, bliver der arrangeret en anderledes Skattejagt for både store og små.

Helt i tråd med tidligere år afsluttes hver dag med fællesspisning og masser af musik om aftenen: Rugsted & Kreutzfeldt (torsdag), Øboriginals (fredag) og Mike Tramp (lørdag).

Det fulde program vil ligge på www.omoekulturdage.dk, hvorfra man også vil kunne købe billetter.

Kys Frøen og Find Haletudsen

„Kys Frøen“ og „Find Haletudsen“ er nye koncepter for leg og læring i det sydfynske øhav, der skal give børnefamilier en masse sjove og lærerige oplevelser i naturen eller kulturhistorien.

En Kys Frøen udstilling udbyder en halv snes forskellige aktiviteter, og Find Haletudsen tilbyder typisk 1-4 aktiviteter.

Det ene af fire Kys Frøen Centre findes på Øhavets Smakke- og Naturcenter på Strynø. Fem af de seks Find Haletudsen Stationer ligger på Avernakø, Lyø, Bjørnø, Drejø og Skarø. Aktiviteterne er ikke helt ens, men er tilpasset de enkelte steders unikke atmosfære og veksler mellem f.eks. kystsafari, vandvittige væsner, fuglenør og historien i stenen.

Se mere på www.kys-froen.dk

Sommer på Femø

Turismens dag på Femø

Lørdag den 9. juli
Sommerens grønne ture
Traveture onsdag d. 29. juni og 6. juli.
Cykelture onsdag d. 13. og 20. juli.

Kærlighedskoncert med Søren

Stenderup på Højriis
Lørdag d. 16. juli
Femø Klassisk på Femø Kro
Onsdag d. 20 og onsdag den 27. juli

Femø Jazz Festival

2.-7. august
Se program på www.femoejazz.dk

Læs mere om arrangementerne på www.femo.dk

Sommer på Småøerne – et udpluk af oplevelser

Ø-løb

Motionsløb på småøerne er populært! Flere steder er det igen i år muligt at løbe en ø rundt et par gange og nyde udsigten. Der er forskellige distancer så hele familien kan være med. Husk dit ø-pas, så du kan samle på øer – og tag rundt til løb på øerne:

- *Sejersø Runden*, lørdag d. 9 juli. Info og tilmelding: www.sejero.dk/sejero-runden
 - *Mandø Marathon*, lørdag den 13. august. Info og tilmelding: www.mandoemarathon.dk
 - *Strynø Løbeevent*, lørdag den 27. august. Info og tilmelding: strynoeloebeevent.dk
 - *Anholt Marathon*, lørdag d. 3 september. Info og tilmelding: www.anholt-halvmaraton.dk
 - *Endelave Halvmaraton*, lørdag den 10. september. Info og tilmelding: www.endelavehm.dk
 - *Orøløbet*, søndag den 11. september. Info og tilmelding: www.oroelobet.dk
 - *Aarø Naturløb*, lørdag den 24. september. Info og tilmelding: www.aaro.dk/om-aaroe/nyheder/89-nyhed-5
- Tunø og Egholm har allerede afholdt løb i maj og juni måned

Sommer på Orø

Orø Havnefest

1.-2. juli

Ø-kuller-euro-uro-øro-Orø

8.-10. juli

Billedhuggerne John Rud, Lena Søeborg og den lokale Steen B. Langvad er gået sammen om at stable et særligt kunst-event på benene med udstillinger af skulpturer, installationskunst og billedkunst akkompagneret af avantgarde musik.

Orø Cykeldag

17. juli

Orø Cykelklub guider en cykeltur (ca. 25 km) for alle cyklende på Orø

Orø Vikingemarked

27.-31. juli

Orø Havn danner rammerne for en hyldest til vores kulturhistoriske arv

MC Island Træf

26.-28. August

Det årlige biker træf som afholdes sidste weekend i august. Med besøgende fra flere skandinaviske lande og så langt fra som Færøerne og Spanien er MC Island et populært tilløbsstykke for entusiaster på de motoriserede tohjule.

Læs mere om arrangementerne på oro.dk/vv

ORØ 24. til 26. juni
MIDSOMMERDAGE
FREDAG 18-22, LØRDAG 12-22, SØNDAG 12-17, FRI ENTRÉ

Musik & café i Stakladen på Hestebedgård.
Kunsthåndværk og boder i haven. Se det
fyldige program på Orø's hjemmeside.

Hjortøboen ø-hopper

Sommerstemning på Hjortø havn

Turisterne får nu mulighed for at øhoppe mellem en hel stribe af småøer i det sydfynske øhav. I sommerferien kan man stå på Hjortøs lille færge, Hjortøboen, i Svendborg og derfra hoppe mellem øerne Hjortø, Skarø, Drejø og Avernakø – og retur igen.

Det er også muligt at 'stå af' ruten og benytte en af de andre øers almindelige færge til retur-rejsen. Skarø-Drejøs færge Højestene sejler tilbage til Svendborg, mens Ø-færgen sejler tre-kantssejlsads

mellem Avernakø, Lyø og Faaborg. Der er mulighed for et utal af kombinationer! En øhop-billet koster 100 kr. for voksne og 60 for børn.

Bag det nye initiativ står havneme-strene og turistcheferne fra Svendborg og Faaborg i samarbejde med Naturturisme I/S. Foreløbigt skal den nye sommerrute testes i 2016.

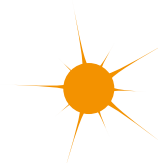
Hent Hjortøboens sommersejlplan her: www.hjorto.dk/hjorto_sejlplan_2016.pdf

Solnedgang på Mando

Børn leger i nærheden af skibssætningen på Hjørnø

Sommer på Endelave

Kaninmiddag på Café M

2. juli, 9. juli og 16. juli

Rigoletto Opera på Endelave

10. juli

Bag duggede ruders hos Bryggerlauget

13. juli, 17. juli og 20. juli

Guidet cykel/vandretur

14 juli

Lægeurtehaven

Rundvisninger den 29. juni, 14. juli

og 21. juli og Økologisk Madaften i

Lægeurtehaven den 22. juli.

Honning-slyngning i Lægeurtehaven

den 23. juli

Sommerbanko

14 juli

Torvedag – lige overfor Kroen

16. juli og 23. juli

Esben Kronborg i Skippergården

16. juli

Genbrug med stil

18. juli

Lasse og Mathilde i Skippergården

Koncert den 22. juli

Læs mere om arrangementerne på

www.oenendelave.dk

Sommer på Tunø

Tunø Festival

30. juni-3. juli

Tunø havnefest

Lørdag d. 3. september

„Udsyn fra Femø“ af Digterprovsten

Kurt E. Johansson kom som provst til Femø og kom til at holde så meget af øen, at han besluttede sig for at flytte hertil, da han gik på pension. I huset fik han indbygget bogreoler overalt og inviterede til digteftermiddage, og i garagen indrettede han bogloppemarked: var der en bog, man gerne ville have, kunne man få den ganske gratis.

Kurt faldt godt til på Femø, hvor han dog ikke „fik lov til“ udelukkende at hengive sig til digte og alskens skriverier og studier. I en periode var han formand for Femø Beboerforening og deltog aktivt i mange af øens aktiviteter.

Kurt døde den 1. september på Nykøbing Falster Sygehus efter fald på gaden i Nakskov forårsaget af en hjerneblødning.

Kurt skrev sit første digt som 11-årig og fortsatte med at digte livet ud. Udgiven en digtsamling fik han aldrig, men for hans bror Per-Olof Johannesen, hans søn Rasmus Manley og Femø Beboerforening har det været en naturlig ting at tage opgaven på os. Samlingen hedder 'Udsyn fra Femø' for at holde fast i det udgangs-

Mindebænken på Femø

punkt, hvor hans sidste udvalg blev gjort, og som han sine sidste år følte som sit sande hjem på jord. Ikke fordi samlingen rummer lyriske passager om øen – sådant var forbeholdt barndomserindringerne.

Onsdag den 20. april blev digtsamlingen præsenteret i Femø Præstegård og samtidig blev en mindebænk afsløret. Beboerne var mødt talrigt op. Gitte Marquardt som havde fået ideen til bænken afslørede med henvisning til Kurts svenske aner en blå bænk med gul

skrift, nemlig velvalgte citater fra Kurt E. Johanssons digte. Hans bror Per-Olof Johansson læste enkelte af digtene op og Inge-Lise Bisted læste en af Kurts historier.

Bænken indgår nu i den række af bænke, som er opstillet rundt om på Femø, og kan måske inspirere til køb af digtsamlingen, som bl.a. kan erhverves hos Havnehøkeren på Femø og i den almindelige boghandel over hele landet.

Inge-Lise Bisted

Erhvervsstyrelsen på dobbelt ø-besøg

I majs to sidste dage besøgte fire embedsmænd fra Erhvervsstyrelsen sammen med Dorte Winther og Lise Sørensen fra Ø-sammenslutningen og LAG Småøernes koordinator Morten Priesholm Årø og Mandø. Det er anden gang embedsfolkene, der varetager ø-støtten, tager på småø-besøg og får syn for sagn. Det er vigtigt, især da ordningen har flyttet ministerium og nye folk har taget over. Ø-støtten ligger nu i Erhvervsstyrelsen som også varetager LAG ordningen. Det var derfor meget oplagt og velkomment at embedsfolkene, der sidder med ansvaret for disse ordninger, fik lov at se lidt af den virkelige verden.

Der var naturligvis fokus på projekter, som havde modtaget støtte, og på Årø var Take One Media, et lydstudie første stop. Herefter gik det slag i slag med besøg på det nystartede Årø Bryggeri, videre til Årø Fiskerøgeri, og rundt til den nye Årø Vingård. Årøs fremvisning af projekter og virksomheder demonstrerede et rigtigt vellykket og godt eksempel på samarbejde ø-virksomheder imellem.

Fra Årø gik turen tværs over Jylland til en tur med traktorbus via Ebbevejen til Mandø. Her fik embedsmændene

Jakob Lei fortæller embedsmændene om produkterne fra Årø Vingård

en introduktion til Klithus Mandø og blev indlogeret samme sted. Dagen efter fremviste Mandø sine virksomheder og projekter: Mandø Brugs, en af de mindste brugsforeninger i landet, Mandø Event, der foruden en gårdbutik tilbyder sæl- og østersture, Møllen, Campingpladsen, Mandø B&B samt Mandø Kro fik alle mulighed for at fortælle embedsfolkene om deres vigtige projekter og disses betydning for deres egen virksomhed og øen.

Disse ø-ture er vigtige og giver embedsfolkene mulighed for at få en reel fornemmelse for virkeligheden som virksomhedsejer og projektholder på øerne. Samtidig giver det øboerne mulighed for at træffe embedsmændene, vise deres steder frem og drøfte forskellige forhold vedrørende projekterne direkte med embedsfolkene.

LS

Ø-pas til det danske ørige

Ø-pas klar til turisterne på Oro

Den 1. juni blev et helt nyt pas til det danske ørige præsenteret. Med ø-passet kan turisterne samle på ø-oplevelser og konkurrere om, hvem der har besøgt flest øer.

For første gang er alle danske øer med færgeadgang samlet i én folder i form af et ø-pas. I alt 35 danske øer er med i ø-passet. Hver enkelt ø er præsenteret med et kort og foto samt faktaoplysninger og en lille beskrivelse af oplevelserne på øen. En QR-kode giver turisterne direkte adgang til øens hjemmeside, hvor der er oplysninger om oplevelser, turistattraktioner, spise- og overnatningssteder, vandre- og cykelture m.v.

I et blankt felt på hver ø-side kan turisterne samle på mærker fra de øer, som de besøger. Mærket – en silhuet af øen i messing – findes på en plade enten på færgen eller på det turistbureau, der er tilknyttet øen (mærkets placering er beskrevet ved det blanke felt). Med en speciel pen, der sidder monteret på pladen, gnides silhuetten af øen over i passet. Bagerst i ø-passet kan turisterne krydse af, hvilke øer de har besøgt, og konkurrere med familier og venner om, hvem der har besøgt flest øer.

Ø-hop på facebook og instagram

På en ny Facebook-profil – øhop – kan turisterne fortælle om deres oplevelser på øerne samt præsentere fotos og videoer. Turisterne kan således inspirere hinanden til nye oplevelser på øerne. Her vil også løbende være konkurrencer med fine præmier fra turistvirksomhederne på øerne. Også på Instagram – øhop – kan turisterne formidle fotos, og sidst men ikke mindst kan de begge steder #øhop og #øferie, og på den måde være med til at give oplevelserne på de danske øer endnu mere synlighed.

20.000 ø-pas

Ø-passet er i første omgang trykt i 20.000 eksemplarer og fås på færgerne eller de turistbureauer, der er anført i passet. Sæsonen 2016 skal bruges til at indsamle erfaringer, og at der så kan skabes økonomi til, at der til 2017 sæsonen kan udgives ø-pas i et langt større oplag.

Unikt samarbejde

Sammenslutningen af Danske Småøer har taget initiativ til ø-passet og fået etableret et helt nyt samarbejde med Færgen, Færgesekretariatet og de andre rederier. Formanden for S sammenslutningen af Danske Småøer, Dorthe Winther er utrolig glad for samarbejdet og siger: „Det er helt unikt, at vi sammen kan markedsføre de danske øer, både de store og de små. Der er en kæmpe synergi i dette samarbejde.“

Ø-turismeambassadør Britta Leth har koordineret opgaven med ø-passet og glæder sig meget over, at det er lykket at få alle øer med. Rigtig mange turister har en tradition for at besøge danske øer, og det nye ø-pas vil give øerne endnu større synlighed, så lysten til at besøge andre øer optimeres. Mange kender de store øer, men ikke de små. Med ø-passet bliver de opmærksomme på alle de gode oplevelser, der er på øerne, og på den måde vil flere forhåbentlig besøge øerne, skabe større omsætning på færgerne og øerne, og på sigt større beskæftigelse.

Yderligere oplysninger fås hos Ø-turismeambassadør Britta Leth, bl@danske-smaaer.dk, tlf: 40 11 53 62.

www.facebook.com/oehop

Minster Karen Ellemann skraber det første mærke i sit øpas

De små øer – destinationer med kvalitet

Forretning og mersalg i turistbranchen på småøerne

Virksomhedskonsulent Margrete Bak og ø-turismeambassadør Britta Leth har haft 2. rådgivningssamtale med alle virksomheder, der er udpeget til turisme-projektet. Der er til den enkelte virksomheds videre arbejde udarbejdet en rapport med anbefalinger samt udviklet forskellige specielle „værktøjer“. Efterfølgende er der afholdt opfølgningssamtaler, ydet supervision og igangsat nye tiltag.

Der er desuden gennemført netværksmøder for turistvirksomhederne på henholdsvis Orø, Agersø og Fejø samt for udvalgte virksomheder på Bjørnø, Avernakø og Lyø. Netværksmøder viser, at der kan arbejdes endnu mere sam-

men på øerne for at tiltrække turisterne. De øer, hvor der er et godt samarbejde, og hvor kollegaen/konkurrentens turismeprodukt/-oplevelse anbefales, så turisten får en god totaloplevelse, er de øer, der kan tiltrække rigtig mange gæster, skabe større omsætning og på sigt mere beskæftigelse. Samarbejde og koordinering af markedsføringstiltag er grundlæggende for succes.

På nogle af øerne er der igangsat initiativer til at oprette et korps af guider, markedsføre guideture både for grupper og individuelle samt tilbyde faste ture i sommerhalvåret.

Og så er det lykket at realisere den

Britta Leth

største netværksaktivitet for øerne, et ny ø-pas. Læs mere herom andet sted i Ø-Posten.

Ture til de danske småøer – et kæmpe markedspotential

Gør det nemt for gæsterne

De danske småøer har et stort omsætningspotential i at tiltrække grupper, foreninger, menighedsråd, interesseorganisationer, busselskaber m.fl. Ved at lave forslag til endagsture til øerne, hvor der tilbydes en totaloplevelse med øens gode attraktioner, færebillet og spisning, så er det nemt at friste grupperne til at tage en tur til øen. Det kan godt virke uoverskueligt for de potentielle grupper selv at finde oplysningerne og sammensætte et program med færgetider. Når de får tilbud om en samlet pakke, og de kun skal henvende sig et sted, så er det nemt for dem at tage beslutningen om at besøge en af de danske småøer.

Samarbejde og koordinering af markedsføring

Samarbejde giver resultater, så gå sammen nogle virksomheder og lav en fælles

pakke. Opfat hinanden som kollegaer og ikke som konkurrenter – og alle kan få del i turistpengene.

Lav sammen et forslag til en tur med pris og præsenter det på en A4-side med tekst og billeder. Koordiner markedsføringen, så alle bidrager med arbejdskraft hertil. Det behøver ikke være dyre annoncer. Kontakt i stedet for potentielle grupper direkte og få lov til at sende materialet til dem pr. mail. Vær opmærksom på, at der ikke må sendes noget pr. mail, før I telefonisk har fået tilladelse hertil. Lav efterfølgende opfølgning pr. tlf., og så begynder der lige pludselig at komme bestillinger fra grupper til jeres ø. Når en gruppe er på besøg, er der god mulighed for at planlægge arbejdet og samtidig få en god omsætning.

Guider – de nære oplevelser

Har øen guider, der kan være med på

turen, giver det turisterne de nære oplevelser: øens historie og fortællingen om det at bo på en ø. Er der ikke guider på øen, er det en rigtig god idé at etablere en guidegruppe, der kan indsamle viden om øen og tilføre guideteknik. Når guiderne er uddannede, kan guidegruppen markedsføres på hjemmeside over for grupper. Der bliver så også mulighed for at tilbyde guidede ture på fastsatte tidspunkter for individuelle turister. Disse kan sælges via øens hjemmeside fx via place2book.com, hvor turisten kun betaler et lille gebyr.

Vil du vide mere om, hvordan du på din ø får etableret et samarbejde og en guidegruppe samt koordineret markedsføringstiltag, så er du meget velkommen til at kontakte mig.

Britta Leth

Ø-turismeambassadør

LAG
LOKALE
AKTIONS
GRUPPER

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer
i landdistrikterne

Projektet er støttet af LAG Småøerne med midler fra den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL)

http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_da.htm

samt støttet med midler fra Erhvervsstyrelsens Ø-støtte under Landdistriktpuljen

Hvilken uddannelsesvej vælger du?

På København Nord tilbyder vi både erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser samt mulighed for kollegiebolig med forplejning og tilsyn. Vores to afdelinger i Kgs. Lyngby danner rammen om både EUX Business, EUD Business, Handelsgymnasium og Lyngby Gymnasium.

Gymnasiale uddannelser

Vores gymnasium og handelsgymnasium har fokus på innovation. Vi arbejder projektorienteret og virkelighedsnært. Vi har fokus på en moderne undervisning, hvor vi både arbejder på tværs af klasser og ud af huset. Både STX og HHX giver eleven mulighed for at læse videre efter de tre år på skolen.

Erhvervsuddannelser

Vores erhvervsuddannelser EUX- og EUD Business er uddannelser for eleven der godt vil hurtigt ud i erhvervslivet. Her har undervisningen fokus på forretningslivet uanset om eleven læser til handelsassistent eller finansøkonom. Efter skoletiden fortsætter eleven sin uddannelse med to år i praktik i en virksomhed. På København Nord er vi blandt de allerbedste handelsskoler i Danmark til at skaffe praktikpladser til vores elever.

Ny erhvervsuddannelse med mulighed for at læse videre

EUX Business er en ny uddannelse, hvor eleven får både en erhvervsuddannelse og en studiekompetence på gymnasialt niveau. Det vil sige, at eleven efter de første to skoleår kan vælge at læse videre, eller fuldføre EUX-uddannelsen og fortsætte med to års praktik i en virksomhed.

Kollegium

Vi tilbyder kollegiebolig med fuld forplejning og tilsyn. Kollegiet ligger lige ved siden af vores STX/HHX-afdeling. Et værelse på 9-11 m² koster 2500 kr. om måneden og fuld forplejning koster 1500 kr. om måneden.

For ydeligere information kontakt:
Studievejleder Nana Henriksen
Tef: 88526363 eller mail: stx.ly@knord.dk
www.knord.dk

HANDELSKOLEN
HANDELSGYMNASIET
LYNGBY GYMNASIUM
KØBENHAVN

NORD

Folketingets ø-tur i sommersonne

Det danske sommervejr tilsmilede øerne da Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer besøgte Lyø, Avernakø og Bjørnø den 6.-7. juni.

Indenrigs- og socialminister Karen Ellemann, der har færgerne under sit ressortområde, deltog på turens første del til Lyø.

Vel ombord på ø-færgen bød Faaborg-Midtfyns borgmester Christian Thygesen velkommen til kommunen. Minister, udvalgsmedlemmer og embedsfolk fik desuden et ø-pas og skrabede på færgen silhuetterne af deres første øer.

På Lyø gik turen øen rundt med traktorvogne med udsyn til øens flotte landskaber og malkekvægsbesætninger samt stop ved kirken og selvfølgelig den berømte klokkesten, som både udvalgsmedlemmer og minister fik til at klinge. Frokosten blev serveret på Café Højen og gav mulighed for uformel diskussion med politikerne ikke mindst om det netop vedtagne lovforlag om nedsættelse af færgetakster, der blev drøftet med ministeren.

Så gik turen videre til Avernakø og rundtur her. Første stop var Munkegården, hvor udvalgsmedlemmerne blev budt på pandekager i haven og blev introduceret til stedet: Munkegården er et skole- og botilbud for børn og unge – og desuden øens største arbejdsplads med ca. 25 ansatte. Efter en smuk traktortur rundt Avernakø og Korshavn blev der afholdt et velbesøgt borgermøde i forsamlingshuset, hvor engagerede øboere debatterede med folketingsudvalget. Spørgsmålene drejede sig i høj grad om færger – dels om de kommende lavere færgetakster, men også om færgeservice, dvs. antal afgang og kommunens forpligtelse i forhold til ikke at skære i servicen, og om de ekstra penge, der er tilført §20-midlerne og hvordan de anvendes. Men debatten bød på meget mere end færger: der var også spørgsmål om muligheden for hjemmepleje på øerne og kommunens forpligtelse på dette område. Et forslag om at indskrive en anbefaling til kommunerne om at facilitere og bakke op om etablering af lejeboliger på småøerne (frem for at forhindre det) i bemærkningerne til planlovens afsnit om almenbygninger. Samt et ønske om en defineret ø-politik i kommunen. Endelig blev det sagt at både mobildækning og muligheden for lånefinansiering var for dårlige. Mødet var udtryk for en god dialog med

Velbesøgt borgermøde på Avernakø

Klokkestenen på Lyø ringede flittigt for folketingspolitikere

udvalgsmedlemmerne, der bestemt fik stof til eftertanke med hjem.

Udvalgsmedlemmerne blev indlogeret på Avernakø Landhotel og introduceret til stedet, inden Avernakø Kulturpisning og forsamlingshus serverede en fin middag tilberedt af øens råvarer.

Tidlig tirsdag morgen gik det med et smut forbi Søby værft på Ærø til turens tredje småø Bjørnø. Her blev udvalgsmedlemmerne mødt af kommunens robotplæneklipper på vejen til Galleri Ena. Turen gik derpå til Bjørnø Vandværk – Danmarks mindste – som forsyner øen med vand fra egen boring. En lille travetur til øens højeste punkt blev belønnet med den fineste udsigt

over et solbeskinnet øhav. Her på bakken blev udvalgsmedlemmer præsenteret for Bjørne Herefords besætning på 18 ammekøer – og i særlig grad også for tyren, der viste sig ualmindelig kælen.

Lavvuen – Bjørnøs samiske båltekt – blev vist frem på vej tilbage med et stop også ved 'find haletudsen'-stationen: et naturtilbud til Bjørnøs gæster.

Efter frokost og uformel debat i Bjørnø beboerhus returnerede udvalgsmedlemmerne til Fyn beriget med mange ø-indtryk og en indsigt, der giver dem nye vinkler og forståelse for småø-forhold i deres arbejde i folketetinget.

LS

Nedsættelse af færgetakster – hvor langt er vi?

Lovforslaget til nedsættelse af færgetakster blev vedtaget den 3. juni. Sideløbende er bekendtgørelsen til lovforslaget sendt i høring. I bekendtgørelsen findes bl.a. fordelingen af midlerne til den enkelte kommune.

Det forventes, at ordningen træder i kraft 1. august 2016 med start mandag den 8. august. Midlerne må kun bruges i to perioder af året: fra medio marts og frem til skolesommerferien start, samt fra skoleferien slutning og frem til medio november.

Inden for denne periode kan den enkelte kommune tilrettelægge hvilke takster, der skal sættes ned, i forhold til det tilskud, kommunen får.

Lige til det sidste har vi fra Ø-sammenslutningens side arbejdet hårdt på, at den kommunale tilrettelæggelse af ordningen skal ske i samarbejde med øboerne, således at intentionen bag ordningen om at skabe vækst og udvikling kommer til at ske i dialog med øboerne. Til 3. behandlingen stillede Alternativet vores forslag som ændringsforslag, og det blev vedtaget af et enigt folketing. Tilbage står så at få den lovmæssige formulering 'inddragelse af lokale forhold' omsat i bekendtgørelsen, således at der dér tydeligt kommer til at stå, at den kommunale tilrettelæggelse af ordningen skal ske i samarbejde med øboerne.

Hvor meget sættes takster ned?

Det korte af det lange er, at takstnedsættelserne ikke kommer til at gælde i skolernes sommerferie og ikke om vinteren (ca. midt nov.-midt marts).

Men der ud over er det faktisk helt op

til den enkelte kommune i samarbejde med øboerne at finde ud af, hvordan de vil bruge midlerne, så længe der er tale om takstnedsættelser. Man kan – så vidt vi forstår – vælge at lave meget lave takster til passagerer eller cykler. Eller lave helt gratis perioder – fx en uge eller 14 dage (så langt midlerne rækker). Eller forsøge at fordele midlerne i henhold til de takster, som kommunernes tilskud er beregnet ud fra: *Taksterne, der lægges til grund for de tekniske beregninger af den samlede billetindtægt efter stk. 1, udgør pr. kilometer 1,28 kr. for gående, 3,66 kr. for personbil, 1,28 kr. for cykel, 1,83 kr. for motorcykel, 3,66 kr. for campingvogn, 3,66 kr. for auto-campere og 6,18 kr. for bus. Desuden indregnes en grundpris på 20,22 kr. for en returbillet pr. passager i de tekniske beregninger.* (Bekendtgørelsen §2, stk 3).

Opfølgingsredegørelser for nedsættelse af godstakster

Reduktionen i godstakster har nu virket i et år, og vi har hørt mange tilfredse tilbagemeldinger fra øboere om den forskel for de erhvervsdrivende, godsreduktionen gør.

Af bekendtgørelsen om godstakstreduktion fremgår det, at ø-kommunerne hvert år skal udarbejde en opfølgingsredegørelse om, hvordan tilskuddet til nedsættelse af færgetakster for godstransport er anvendt i det foregående regnskabsår. Første opfølgningsskrivelse har skullet afleveres inden 31.3.2016 for de 7 måne-

der ordningen fungerede i 2015.

Fra Ø-sammenslutningens side lavede vi en spørgeskemaundersøgelse på øerne om ordningen, og da ø-kommunerne skulle indsende deres redegørelser for den første periode ved udgangen af marts måned, fremsendte vi fra Ø-sammenslutningen vores kommentarer til ordningen.

I den forbindelse spurgte vi Ministeriet, om der kom en samlet opsamling på ordningen. Vi fik det svar, at det forventede man ikke, men at vi kunne søge aktindsigt i kommunernes indberetning.

Det har vi så gjort og har netop i skrivende stund modtaget tallene og kan således begynde at udarbejde en samlet oversigt over, hvordan det er gået i de enkelte færgeselskaber.

Vi kan se på de tilbagemeldinger, vi har fået fra enkelte øer, at nogle kommuner forståeligt nok lige har skullet finde deres ben i denne ordning, og dermed har nedsat taksterne med en vis forsigtighed. Det betyder, at de dermed kommer ud med et overskud på ordningen, og efter hvad vi hører, har de planlagt at investere det i serviceforbedringer, således som ordningen også foreskriver. Ingen ordning uden mindre 'børnesygdomme', der skal tilrettes, men tilsyneladende virker ordningen til gavn for erhvervslivet på småøerne.

dw

Nyhedsbrev

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra S sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaoer.dk

Meld dig ind i LAG Småøerne!

Alle fastboende på de 27 småøer over 15 år kan blive medlem. Medlemskabet er gratis. Tilmeld dig ved at sende dit navn, adresse, fødselsdag og email-adresse til info@lag-smaaoerne.dk.

Følg med på www.lag-smaaoerne.dk – Her meddeles det, når der åbnes for ansøgninger til LAG-midler på småøerne.

Ø-støtten – Projekter på de små øer

Landdistriktpuljens ø-støtte ligger nu under Erhvervsstyrelsens kontor for landdistriktsudvikling. Næste ansøgningsfrist er den **24. juni 2016 kl. 12:00**.

Det forventes, at der kommer en runde mere i efteråret 2016.

Landdistriktpuljens ø-støtte skal støtte initiativer og projekter, som kan skabe udvikling på småøerne og medvirke til at skabe eller bevare arbejdspladser på øerne.

Der ydes bl.a. støtte til:

- Etablering eller udvidelse af produktions-, forarbejdnings- og servicevirksomheder eller butikker, især dagligvarebutikker.
- Projekter, der kan medvirke til at øge omsætningen på øerne, f.eks. kursuscentre, campingpladser, ferieboliger, cafeer mv.
- Kulturelle projekter
- Projekter der understøtter øboernes levevilkår

- Fællesprojekter for flere øer
- Forprojekter, f.eks. forberedelse af større projekter, der kræver grundigere undersøgelser og evt. konsulenthjælp

Lån eller tilskud?

Ø-støtten ydes enten som *tilskud* eller som *lån* (10-årige rentefri lån, der er afdragsfri i de første 3 år).

I grove træk gælder det at private erhvervsdrivende ikke kan få direkte tilskud, men derimod lån til investeringer, der giver en værdiskabende forøgelse. Hvis erhvervsstyrelsen vurderer, at ansøger opnår en værdiforbedring af sin ejendom, eller på anden vis vurderes at kunne profitere personligt på investeringer

foretaget for støtten gives der således lån fremfor tilskud.

Foreninger/fonde, hvor overskuddet går til ejerkredsen, får ligeledes tildelt lån. Er der tale om en forening med et almennyttigt formål, kan man som regel opnå tilskud.

Når ø-støtten ansøges, er det vigtigt at begrunde sin ansøgning, selv om det f.eks. 'bare' er til et lille projekt: hvis man eksempelvis søger til en ny fryser, så skriv *hvorfor* – hvad forskel det gør, f.eks. for driften fremover.

Læs mere om ø-støtten via dette link:

<http://www.livogland.dk/ministeriets-egne-puljer-stoetteordninger/landdistriktpuljen-oe-stoette/oe-stoette>

LIV OG LAND

Alt hvad hjertet kunne begære på ø-markedet i Struer

Forud for årets generalforsamling havde venøboerne lagt sig i selen og forberedt vinduesudstilling fra øerne i Struers gågade foruden et flot marked fredagen op til generalforsamlingen. Alskens lækkerier og fint håndværk fra de små øer var at finde på ø-markedet på havnen i Struer. Det var et vellykket arrangement og flot at få samlet så mange producenter, heraf flere fra Småøernes Fødevarenetværk foruden mange kunsthåndværkere: Der var alt lige fra sæbe fra Orø og cremer fra Fur, saft fra Fejø og Strynø, honning fra Orø og Årø, sennep og balsamico fra Fur, salt & sylt fra Agersø, urte- og tangpesto, tangmel og tangakvavit fra Endelave, tang fra Omø, bolcher fra Orø, over pølser fra Fur, Årø, Venø, Sejerø og Mandø, Venøkartofler, øl fra Orø, Mandø og Fur, til kunsthåndværk og pileflet fra Bjørnø, musemætter, postkort, og indkøbsnet fra Askø, møbelflet fra Endelave, indgraveret glas og fuglekasser fra Orø, keramik og kunst fra Hjarnø – og meget, meget mere.

LS

Et udpluk af de mange
lækre ø-produkter

Ø-Sammenslutningens 43. ordinære generalforsamling på Venø

Fra generalforsamlingens afstemning til formandsvalget

Generalforsamlingen i S sammenslutningen af Danske Småøer indeholdt bl.a. beretning fra formanden og en drøftelse af forslag fra bestyrelsen.

Af de 27 medlemsøer var 23 øer repræsenteret ved generalforsamlingen på Venø den 21. maj. Her bød Struers borgmester, Mads Jakobsen, velkommen bl.a. med ordene 'kommunen vil understøtte udviklingen på Venø – kommunen vil Venø'. Tidligere medlem af folketinget Flemming Damgaard Larsen fra Venstre deltog også i generalforsamlingen.

Ny postaftale, LAG beskæringer – og lidt om færger...

Blandt mange andre ting redegjorde formand Dorthe Winther i sin beretning for den nye postaftale og satte spørgsmålstegn ved, om der med aftalen er lavet lige vilkår mht. post: eksempelvis er der stor usikkerhed om, hvor vidt øboerne sikres omdeling af dagblade fra næste år, samt hvordan flexbolig-ordningen kan spille sammen med nye, strammere regler for gebyrer på postuddeling til ikke-folkeregisteradresser.

LAG Småøerne er oprettet, men der er varslet nedskæringer på 30% pr.1.1.2017 for alle LAGer. Dorthe Winther redegjorde for LAG Småøernes særlige vilkår

mht. at have store rejseafstande og ikke naturligt at tilhøre en kommune, som kan bakke op om LAGen.

Færge spørgsmål blev der naturligvis også plads til i formandens beretning: Nedsættelse af takster for godstransport trådte i kraft 1.6.2015, og har generelt haft positiv betydning for småøerne, om end ordningen har skønhedsfejl regelsættet.

Et nyt lovforslag om takstnedsættelser for færgetransport i forårs- og efterårsmånederne er på vej, og fordelingen af midlerne mellem kommunerne er nu udmeldt, men rejser spørgsmålet: Er der penge nok til det, der politisk er udmeldt? Dorthe Winther ønsker, at den enkelte færgekommune og øboerne sammen finder løsninger, der fører til øget besøg på øerne, så flere får glæde af natur- og ø-oplevelser i øvrigt.

Formandens beretning kan læses i sin helhed på vores hjemmeside:
www.danske-smaaer.dk/dokumenter

Fremtidige indsatser i Ø-sammenslutningen

Bestyrelsen havde sat kommende fokusområder i foreningen til i debat i generalforsamlingen. Temaerne spredte sig vidt: fra indsatser vedr. bosætning, ældrepleje, økologi, lånemuligheder, særlige regler for fiskekvoter og sommerhusudlejning,

rekruttering af yngre frivillige i øernes beboerforeninger, indsatser vedr. digebeskyttelse samt mobil- og IT-dækning til et mere generelt fokus på og synliggørelse af det, der gør øboere stolte – det vi brænder for – hvordan får vi den gode historie ud over rampen? Der kom mange gode input til bestyrelsens arbejde fremover!

Valg af formand

Formand Dorthe Winther var på valg og genopstillede uden modkandidater. Skriftlig afstemning fandt sted, og Dorthe Winther blev valgt med 23 stemmer ud af 23 mulige stemmer for de næste to år.

Nye bestyrelsesmedlemmer

Ved generalforsamlingen trådte to medlemmer ud af bestyrelsen, nemlig Nekselø og Bjørnø. De to nye indtrædende medlemmer er Mandø og Orø i overensstemmelse med Ø-sammenslutningens rotationsliste. (Efter generalforsamlingen til næste år i 2017 bliver det Skarøs og Agersøs tur).

Næste års generalforsamling bliver på Avernakø den 19.-21. maj 2017, og Mandø har meldt sit værtskab for 2018.

LS

En ø, der til fulde har opfyldt sit potentiale...

I påsken drog 8 strynboere på eventyr af Helgoland til – bogstavelig talt. Som øbo ser man muligvis med lidt andre, og måske mere indforståede, øjne på andre øer. Den her ø var noget af en oplevelse! – og meget, meget anderledes end vores egne småøer.

Helgoland ligger 3 timers sejlads ud for kysten af det nordvestlige Tyskland og består af en 1 km² stor klippeø og lige ved siden af en 0.7 km² stor sandrevle kaldet 'Düne', hvor lufthavnen ligger.

Helgoland har i allerhøjeste grad forstået at opfylde sit potentiale mht. turisme – og måske mere til: Det lille fugleskær (på størrelse med vores mindste øer Hjortø eller Birkholm) modtager årligt 320.000 turister – 320.000! Det er altså mange! Der er ca. 1400 fastboende helgolændere til at servicere de mange turister. Øen har udover naturligvis skole, kirke og supermarkeder også hospital, akvarium, kolonihaver, fodboldbane med kunstgræs og belysning, kvæg- og fåredrift, wellness svømme- og sauna anlæg, marinebiologisk afdeling af universitetet og et utal af hoteller, B&B og pensionater samt et hav af duty-free butikker. Øen er nemlig todfri – og desuden momsfri!

I de sidste godt 100 år har øen levet en omtumlet tilværelse. I slutningen af 1800 tallet afleverede englænderne

Helgoland set fra den ene ende til den anden med de mange bombekratre på Oberland. I baggrunden anes Düne med lufthavnen

den til tyskerne og fik Zanzibar i bytte. Under krigen blev der bygget et stort militært bunkeranlæg, så vel som et civilt. Der opholdt sig under krigen 2.500 helgolændere, ca. 3.500 tyske soldater samt 6.000 straffefanger på øen. I krigens slutningen blev øen totalt sønderbombet og helgolænderne evakueret. Frem til 1950 var der forbud mod at gå i land pga. faren for uspængte miner. I 1954 vendte den første helgolandske familie tilbage igen.

Helgoland består i dag af en 50-60 meter høj, rød sandstensklippe, hvis top kaldes 'Oberland', samt det kunstigt

opbyggede 'Unterland' nedenfor, skabt af sand spulet op på grundfjeldet: Kejser Wilhelms og Hitlers værk. Desuden er der et enormt havneanlæg. Helgoland er base for store vindmøllebyggerier, og i det hele taget flittigt benyttet af off-shore industrien, marinefartøjer og krydstogtskibe og er desuden et oplagt stop for en del lystsejlere på langtur.

Af en småø af være, må man sige, at den har opfyldt sit potentiale til fulde. Om det så er en ønskværdig fremtid for andre småøer, må være op til smag og behag...

LS

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger. Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Deadlines for Ø-posten:

September-nummer: deadline 25. aug. 2016

December-nummer: deadline 25. nov. 2016

Marts-nummer: deadline 25. feb. 2017

Juni-nummer: deadline 25. maj 2017

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse

Dorthe Winther, Omø, ansv.h. 58 19 91 80

Eva Terkelsen, Bjørnø 20 63 15 31

Anni Sørensen, Askø 61 68 63 53

Jan Fabricius, Birkholm 40 40 03 25

Jan Bendix, Venø 40 42 21 05

Birgitte Dahl Jeppesen, Anholt 61 39 76 93

Erik Fuchs, Orø 44 99 29 05

Preben Jørgensen, Mandø 42 75 13 47

Redaktør: Lise Thillemann Sørensen

Layout: Erik Steenstrup Dyhr

Foto: Britta Leth, Jan Bendix, Mette Truelsen,

Lise Mortensen Høy, Hans Christian S Nielsen,

Lise T. Sørensen.

Ø-Posten udgives med tilskud fra Erhvervs- og Vækstministeriet og fra Kulturministeriets pulje til landsdækkende almennyttige organisationer.

Annoncer: 4,00 kr. pr. spalte-mm.

Tryk: Svendborg Tryk. Oplag: 3300

Redaktionen afsluttet 9. juni 2016

Abonnement: 150 kr. pr. kalenderår.

Ø-Posten: Sammenslutningen af Danske Småøer, Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing

Tlf. 62 51 39 93

E-mail: sekretariatet@danske-smaaer.dk

Se flere ø-nyheder og tilmeld dig nyhedsbrevet fra Sammenslutningen af Danske Småøer på www.danske-smaaer.dk